

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

CAPUT V.

De unica Jejunij refectione?

51. Respondeo. Nequaquam, quia Coadjutor non est verè Canonicus, vel Beneficiarius, habet enim solum jus ad rem, non in re, ut notat Trullench *loc. cit. num. ult.* Legite id latius apud Gallegum *ibid. dub. 58.* qui id confirmat ex Suario docente Coadjutorem, vivente Proprietario, non esse Canonicum, licet habeat locum in Stallo, & vocem in Capitulo, absente Proprietario.

52. Dubitatur septimò: an qui vult frui indulto huius Bullæ lactini-orum, debeat etiam sumere Bullam Communem?

Respondeo. Nequaquam, quia, ut notat Bardi p. 2. de Bulla Cruciatæ r. 3. cap. 2. sect. 8. n. 131. id non requiritur tenor huius Bullæ. Et meritò; hæc enim non dependet necessariò ab illa communi, sed est nova declaratio, seu potius nova extensio, novumque privilegium.

53. Dubitatur octavò. Quando dicemus infra in communi Bulla debere scribi nomen eius, qui illam sumit, eamque debere apud se retinere eodem modo, quo dicitur in explicatione dictæ Bullæ, idne etiam est necessarium in hac parva?

Respondeo. Non esse simpliciter necessarium, docet Trullench *loc. cit. num. 8.* quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab ejus declaratore Commissario requiritur.

1. **V**nicam plenam refectionem ex cibis non veritè esse de substantia Jejunii, res est nimis apud Fideles vulgata; sed circa illam plures sese offerunt difficultates enodandæ, quas jam percurro.

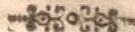
2. Inquires primò, an sicuti, qui secundam plenam refectionem assumit, violat substantiam Jejunii, ita qui tertiam, quartam, &c. eodem die assumit? Respondeo, de hoc *supra cap. 3. num. 29.* per occasionem dixi.

Per Potum an violetur Jejunium?

3. **I**nquires secundò: an sicuti cibum modo dicto solum semel sumere licet, idem dicendum sit de potu?

Respondeo. Non ita; unicam enim refectionem cum vespertino ientaculo præcipit lex Jejunii, non verò unicam, vel determinatas portiones. Quapropter poterit quis sæpe in die Jejunii bibere aquam, vinum, mustum, cervisiam, aquam distillatam ex herbis, vel floribus, qualis est aqua ex rosis, ex buglossa, & cicoria, &c. vel ex eodem vino, quam aquam vitem appellamus. Ratio est, quia hæc sunt verè potus, Potus autem in Jejunio non prohibetur à pia Matre Ecclesia, quia ex eius prohibitione nimis aggravaretur onus jejunandi.

4. Dices, ergo etiamne vinum in die Jejunii multoties bibam impunè? Quid

Quid si illud bibam ex intentione reficiendi mihi vires?

5. Respondeo. S. Thomam, aliosque multos, quos citat, sequiturque Thomas Hurtadus in *disp. de Cocolata*, putare, jejunium omnino violari, si vinum bibatur ad finem reficiendi vires: sed certè probabilius est, etiam sic jejunium non frangi. Id quod docent multò plures, Navarrus, Vega, uterque Sanchez, Fagundez, Diana, aliique, quos citat, sequiturque Pasqualigus *decif. 116.* quia cum non prohibeatur ab Ecclesia potus in Jejunio, nec prohibetur effectus illius, qui est vires reficere, ac nutrire. Nihil autem obstat, quòd tu illum vini potum assumas cum expressa intentione vires reficiendi, dummodo assumas illud, quod verè potus est; tunc enim non facis, aliquid in fraudem Jejunii, sed uteris jure tuo.

6. Esse autem verè potum, in eo consistit, ut adhibeatur id, quod inseruit ad vehiculum cibi, seu alimenti, ut loquuntur Medici, & verè tale sit, quale sine dubio est vinum; & prædict. n.

3. Adde ex supra dictis, illud esse verum potum, quod communiter, ut potus à Fidelibus existimatur, & usurpatur.

7. Hinc non potest sumi lac, jus, aqua distillata ex gallina e. g. vel ex similibus; nam quavis hæc materialiter potentur, non sunt tamen potus, sed cibi; nec sapa, acetum, mel, oleum, nec mala medica, cinia, punica, pira, uva, arundines mellitæ, quamvis solùm dictorum fructuum succum deglutias, cæterasque partes ab ore pro-

jicias; hæc enim omnia, tum ex sua natura, tum in usurpatione hominum cibi sunt, non potus. An autem hæc in parva quantitate sumi sine mortali possint ex infra dicendis à num. 30. colligetur.

8. Hinc contra sumi potest in die Jejunii aqua Saccharo, gelsiminis, aniso, citris, aliisque aromatibus condita, quia hæc, ut hodie usurpantur, potus naturam non transcendunt; Quòd si id negavit Sanchez, *lib. 3. consil. c. 3. dub. 23. n. 3.* ideo fortasse negavit, quia loqui intendebat in eo casu, quo magna quantitas substantialis cibi in ea commisceatur, non verò quando modica ad temperandam aquam, ne sola, noceat, sicuti in nostra ætate est consuetus mos, ejusmodi temperamenta miscendi.

Cocolata.

9. **H**inc denique insurgit celebris quaestio de Cocolata. Tota autem controversia definiri posset ex duobus capitibus.

Primum caput est. An ex eo, quòd in confectioe Cocolatæ parvitas cibi adhibeatur, inde constet, etiam in Jejunio adhibere, non esse mortale? Secundum est, (abstrahendo à parvitate materiæ) an Cocolata eo modo, quo hodie in Hispania, & Romæ est in usu communi, sit verè potus, & consequenter nullo modo violet Jejunium? Dixi (eo modo, quo hodie est in communi usu) nam si multam cibi substantiam e. g. ova, trita bilcocta, vel quid simile admisceas, tunc non esse potum, Jejunium-

juniumque per illam violari, vel indo-
cti non ignorant.

Jam, quoad primum caput, dico, certum esse ex parvitate materiae posse excusari à mortali; sed de facto, an hodie ea parvitas adsit, nec ne? variant Doctores: Antonius de Leone in *quæst. moral. de Cocolata*, ait, dimidium uncia Cocolatae, posse in hac potione misceri tanquam parvitatem materiae. De uncias Romanis, seu Mercatorii, seu, (ut Siculi loquimur) *alla sottile*, est locutio, ut iterum dicam *num. 31*. Leander autem *tract. 5. disp. 5. de præceptis Eccl. quæst. 5.* concedit aliquid parum Sacchari, ita, ut tota Cocolatae portio præter aquam possit ascendere ad uncias duas. Pasqualigius *decis. 141.* solum contedit sine mortali octavam partem unciae substantiae Cocolatae, aut ad summum sextam unciae partem. Vides igitur præter peccatum veniale timeri quoad primum hoc caput (si tantisper extendas) timeri, inquam, posse mortale? Vides item, solum semel, præsertim in prædicta, sententia Leandri, posse ejusmodi potionem sine mortali in diebus Jejunii assumi? si enim pluries, jam non esset parvitas materiae. Salvarè igitur licitum usum Cocolatae pro die Jejunij ex primo hoc capite vix possumus.

11. Quoad secundum ego caput, an scilicet Cocolata sit verus potus, Jejunium non violans, sicuti non violant cæteri veri potus? Dico, esse item diversitatem sententiarum, dicentibus aliis, esse verum potum, aliis omninò negantibus.

Et certè ego ex rationibus intrinsecis puto, cibum eam esse, non potum. Ratio est, quia essentia potus, ut modò insinuavi ex Medicorum sententia, consistit in eo, quòd sit vehiculum cibi, seu alimenti, non verò alimentum; et Cocolata alimentum est, potenter reficiens, maxime nutriens, nec assumitur ad sedandam sitim, ergo, &c.

12. Dixi tamen (ex rationibus *intrinsicis*), nam video timoratos, doctosque viros eam uti in Jejunio sine scrupulo addentes, ipsos putare, illam verum esse potum; quia, ut potus ab ipso initio eius inventionis assumptus est, & à consuetudine approbatus, nolo hanc sententiam, ut improbabilem, condemnare. Legite Thomam Huradum *part. 2. resolut. moral. tract. 10.* ubi acriter eam defendit; & Lezanam *Consulto 48. pari conatu* condemnantem; quos nihilominus Diana *part. 11. tract. 6. resolut. 33.* in concordiam adducere conatur.

Varià de Potu.

13. Hic denique ubi agimus de potu, habe ad complementum tractationis quinque sequentia.

Primo potest quis licetè, quoties in die Jejunij bibit, aliquid cibi sumere in ea quantitate, quam mox n. 17. assignabimus, ne scilicet potus noceat. Cum enim Ecclesia concedat potum, concedit etiam, quidquid necessarium est, ne potus noceat.

14. Secundo notantèr dictum est, (ne potus noceat), si enim quis bibere veilet, non ob sitim sedandam, nec, ne

potus noceat, sed ut parum illud cibi sumeret, illicite sumeret.

15. Tertiò hoc parum cibi, quod sumi potest, poterit esse cuiuscumque generis ciborum Quadragesimalium, sive panis, sive fructus, sive quid simile.

16. Quarto. Quando quis per diem bibit, nec illi nocet potus, nihil cibi sumendo, non potest cibum illum, quamvis parum, sumere; quia is ideo conceditur, ne potus noceat; at nunc supponimus, potum nequaquam nocere: ergo &c. Lege de his Fagundez, Leandrum, Pasqualigum, Azor. Bonacina supra citatos.

17. Quintò quantanam est cibi parvitas, quæ, ne potus noceat, licite sumi potest?

Dico (ne potus noceat) nam mox *anum.* 30. dicitur de parvitate cibi, quæ sumpta in die Jejunii, abstrahendo à potu, non pertingit ad mortale.

Respondeo. Bonacina apud Leandrum *loc. cit. quest. 12.* concedit duas castaneas, vel duas ficus, vel quid simile. Diana, & Fagundez apud eundem quinque, vel sex amigdalas saccharo confectas, vel quid simile. Ledesma duodecim confectos. Pasqualigus *de cis. 119.* quantitatem cibi infra unquam unquam, quia hæc quantitas videtur regulariter necessaria, & sufficiens, ut potui in stomacho commixta nocuum impediatur. Prædictus item Leander *loc. cit.* concedit quantitatem cibi infra dimidiam unquam; quia hæc sola ipsi videtur necessaria ad impediendum potus nocuum. Profecto hæc Leander *loc. cit.* concedit quantita-

Tambur. de Præcept. Eccles.

tem cibi infra dimidiam unquam; quia hæc sola ipsi videtur necessaria ad impediendum potus nocuum. Profecto hæc Leandri sententia est cæteris præferenda. Semper autem est termino de unciis Romanis, ut supra notavimus.

Protractio, seu continuatio refectiois an Jejunio officiat?

18. Inquires tertiò, prædicta unica refectio plena quantonam tempore durare potest, uti sit unica, Jejunioque non noceat?

Respondeo: Quando quis in sua comestione quacumque ex causa infumit unam, vel alteram horam, servat Jejunium; dum enim continuat eandem refectioem intra dictum tempus, ea erit unica, & rectè unica denominabitur.

19. Sed quid si in aliquo solemnio convivio eam quis protraheret in tempus valdè notabile, à meridie e. g. usque ad vespertas, ut alicubi factum esse, semel audivimus?

Respondeo. Remigius cum Pasqualigo *decis. 157.* dicit; si id contingat in locis, ubi tandiù durare consuevit convivium, servati Jejunium; quia Ecclesia concedit unicam refectioem secundum patriæ consuetudinem; sed displicet hæc decisio; nam Ecclesia unam refectioem concedit, non plures; illa autem tandiù durans multiplex æquivalenter est. Collige hoc ex eo, quod de illo, qui à meridie ad vesperam continuo comedit, nemo sana mentis dicit, eum jejunare, carnem macerare, nutritionem sibi subtrahere, inediam

T t

ali-

aliquam sustinere, Christi Domini Jejunium imitari, qui sunt finis ab Ecclesia intenti in præcepto Jejunii.

20. Dices, ex nostra sententia sequitur, quod qui immodicam comestionem timeret, multumque se cibis infarcinaret, violaret Jejunium; quia ejusmodi refectio adeo liberalis æquivalet pluribus?

Respondeo; Ita sentiunt aliqui apud eundem Pasqualigum *decis. 120.* sed minus rectè, ut idem cum Bonacina ibidem notat: Ecclesia enim præcipit, ut jejunetur sumendo unam refectioem integram ex cibis tunc concessis, nihil vero præcipit de mensura ciborum. Unica ergo refectio, quamvis superflua, unica refectio est. At una refectio durans per sex, vel plures horas, unica morali modo non est; esto sit physicè per continuationem.

Interruptio refectiois.

21. **I**nquires quartò: Dicitur est de protractione comestionis, quid de interruptione? Et quidem *supra cap. 3. à num. 6.* locuti sumus de interruptione; quando carnes in die Jejunii cum peccato comeduntur, in præsentia vero loquimur, quando comeduntur legalia, seu non verita.

Respondeo: Vel interrumpi potest refectio sine causa, vel ex causa; si sine causa; puto, etiamsi te refeceris ad satietatem; posse te super addere ex cibis non vetitis id, quod tibi libuerit intra unum horæ quadrantem cum dimidio. Ratio est, quia sic videtur iudicio morali non distrahi tuam unicam comestionem ad aliam secundam, quæ si lon-

gius tempus intercederet, sanè distraheretur ad secundam. Id autem puto verum, etiamsi animo destinaveris nil amplius comedere; quia mutare illum animum, non distrahit tuam unicam refectioem ad aliam, dummodo moralis unitas comestionis constet.

23. At ex causa major aliqua distantia temporis indulgenda est; nam si propter negotium aliquid interrumpat quis suam comestionem, quando nondum plena habita est refectio, huic concederem, posse ad refectioem completam regredi ad mensam post horam; quia tunc necessitas illa in morali existimatione videtur sufficere ad eam moram concedendam. Ita Tho. Sanchez *lib. 5. Consil. cap. 1. dub. 14. num. 1.* qui ex hac doctrina colligit, lectorer ad mensam immediatè ante lectioem aliquid comedere posse, ut item famulos, quando Domino comedendi interservire solent. Propter necessitatem enim legendi, vel interserviendi cententur tunc incipere suam refectioem, quam post unam circiter horam perfecturi suar.

24. Simile quid licet Mercenariis, quid dum ad mensam sedent, vocantur ad vendendas merces; hæc enim propriæ artis, seu muneris proprii necessitas facit, ut illæ semiplenæ refectioes per moram unius horæ, plus, minùve interruptæ, animo præsertim redeundi, unicam moraliter constituant. Duas horas concedit Joan. Sanchez; sed nimis hoc esse, meritò putat Escobar, *tract. 1. exam. 19. de Jejunio cap. 3.*

25. Hic duo casus facilè possunt occurrere. Primus, Titius non plenè refectus surgit à mensa ad negotium si-

notabiliter necessarium, putans post brevi ad mensam regredi, sed distractus à prolixitate negotij regredi nequit, nisi post multas horas, vel etiam usque ad vespèras; licebitne huic suam refectionem perficere?

26. Respondeo, cum distinctione; si enim magna causa fuit, cur notabilem partem tamdiu distulerit, licebit illam etiam vespere perficere; id concedente benignitate Ecclesiæ, quæ te non urget ad diem totum sine integra refectione transigendum, quando ex tanta causa eam distulisti; si verò non fuit magna causa, tibi imputeur, quòd propter causam levem non perfecte tuo tempore comederis. Idem dic, si ante negotium comederis mediocriter, & (quamvis ex gravi causa) parum refectionis omiseris, tunc enim est perinde, ac si perfecte fueris refectus, parum enim pro nihilo reputatur; quare vespèri solum ordinarium jentaculum tibi concedetur.

27. Quando autem sit causa gravis, vel levis, & quando refeccio sit perfecta, vel imperfecta arbitrio prudentis viri, consideratis viribus personæ, qualitate negotij, temporis distantia, decerni debet; certa enim, & universalis regula dari non potest; nam in quacumque materia, quandò nata reputanda illa sit levis, vel gravis, ut excuset à veniali, vel mortali, semper recurrendum est ad judicium, seu arbitrium prudentis viri, omnibus consideratis circumstantiis, ut universaliter docet Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 4. num. 22. & Castrop. tom. 1. tractat. 2. disp. 2. p. 7. n. 2. & 4.

28. Secundus casus. Cajus ob leve negotium transtulit dictam perfectam refectionem ad vespèras; vespere autem se valde debilem sentit, peccabitne, si plenè comedat?

Respondeo in hoc casu peccavit Cajus, dum sine notabili causa dissecavit suam refectionem cum animo aliam plenam refectionis partem sumendi subnoctem (nisi forte inculpabilis inadvertentia ipsum excusaverit) sed non peccabit, si serò comedat, quando (ut supponis) ita viribus destituitur, ut vere cibo indigeat.

Qualisnam cibi parvitas ex quadragesimalibus intra diem Jejunij assumpta (præter jentaculum vespertinum) violat, vel non violat Jejunium?

30. **I**nquires quintò: omnisque refeccio in die Jejunij assumpta illud violat? an potius concedendum sit dari etiam in materia Jejunij parvitatè materiæ.

Respondeo. Dari etiam hic parvitatè materiæ, omnes Theologi affirmant; sed difficultas vertatur in decernendo, quantanam illa sit. Breviter ajo, esse jam multorum hodie probabilem sententiam comedentem ex cibis quadragesimalibus duas uncias libræ Romanæ (hoc est, ut seculi loquimur) (*due onze alla sottile*) peccare quidem venialiter, sed non mortaliter, unde nec Jejunium frangeret. Ratio est, quia sic non læditur gravis finis Jejunij, qui est maceratio corporis, ejusque modica nutritio; sicut enim modicum quid surripere à proximo, quando illud

modicum non lædit proximum graviter, judicatur parva materia, ita in casu nostro. Soleo etiam ego, sic discurrere: qui duas horas laborat sine necessitate die festivo, excusatur probabiliter à multis Theologis à mortali, quia duæ horæ respectu viginti quatuor horarum diei judicatur tempus modicum: pari ergo modo duæ uncia cibi Quadragesimalis respectu unciarum viginti quatuor, & fortasse triginta, ad quas ferè solet ascendere integra diei refeccio, meritò judicabitur modica comestio. Nostram hanc sententiam docet Turrian. *part. 1. cap. 256. n. 2.*

31. Dixi primò (*peccare quidem venialiter*) nam parvitas materiae tum hic, tum in similibus excusat quidem à mortali, sed non à veniali, cum tunc fiat etiam contra præceptum, licet leviter, seu in re levi; à quo tamen veniali, quando adest aliqua rationalis causa, te etiam liberari, docemus omnes.

Dixi secundò (*ex cibis Quadragesimalibus*) nam ex carne, vel lacticiis mox tubdam à *num. 34.*

32. Ex dictis, ut notat Diana *p. 5. tr. 5. ref. 11.* sequitur, quòd jejunans possit sine mortali primo manere sumere duas uncias cibi Quadragesimalis, & semel bibere, ac postea hora consueta integram refeccionem sub meridiem sumere, consuetumque ientaculum addere sub noctem. Non evitabit tamen veniale, si rationalis causa non adsit, ut constat ex dictis.

33. Quæsitum hic olim fuit, an arundines mellitæ, quæ tam frequenter suguntur in nostro Siciliae Regno,

Jejunium, dissolvant? Et dissolvere quidem, si in magna quantitate sugantur, conveniunt nostrates Theologi; est enim ille succus maximè nutritivus, alitque non modicè, cum sit ipsa lactari mera substantia. Sed illud auctori, P. Bernardinum Picinum, Virum valde pium, & doctum, cum casus ad conscientiam pertinentes explicaret. Panormi, docuisse, duarum ex his arundinibus trajectum succum esse, contra Jejunium materiae dumtaxat parvitatem. Ratio esse potest, quia humor sive ex parvis, sive ex magnis canis hisce in stomachum deglutitur vix ad duas uncias pertingere, ab illo judicatum est.

Nihilominus ego per amicam pharmacopolam curavi, ut expenderetur succus unius arundinis mellitæ communioris magnitudinis, & inventus est ponderare circiter uncias duas Romanas cum dimidia. Quare corrigendum judico id, quòd prædictus P. Bernardinus fertur docuisse, si docuit tamen, & quòd ego dixi *lib. 4. Decal. 5. S. n. 14.*

Parvitas cibi ex carnibus, vel Lacticiis.

34. **S**Ubinquies; quænam censenda sit parvitas ex carnibus, vel lacticiis, quæ in Jejunio assumpta, non pariat mortale peccatum.

Respondeo. Quia carnes, Antonius de Leone *in q. de Co.olat. p. 3. n. 8.* ait, parvitatem materiae in comedendis carnibus diebus vetitis solùm se extendere ad eam quantitatem, quam solent

namere coqui ad prægustandos ciborum lapores.

Leander tract. 5. disp. 2. q. 13. extendit ad octavam partem uncie Romanæ, hoc est ad mediam quartam.

Pasqualigus decif. 42. extendit ad dimidiam unciam.

Profecto primus nimis rigidè se habet. Tertius nimis benignè; dimidia enim carnis uncia valde reficit, finique Jejunii admodum adversatur; merito ergo excipienda est Leandri sententia; octava enim uncie pars non potest graviter nocere fini intento à præcepto Jejunii.

35. Dicebat quidem, se colligere ex sententia Pasqualigi (quam tamen nos modò approbare, nec volumus, sed nec etiam potuimus) posse in die vetito sine mortali jecur gallinæ comedere integrum, sed perperam colligit. Nam ego expendi ad libram jecur medioeris gallinæ, & inveni crudum ponderare duas uncias, assatum, unam cum dimidia. Ergo unde tanta benignitas colligitur ex Pasqualigo?

36. Dicebat quidem alius Baufsembaum in Medulla Theologica, unam, vel duas uncias carnis concedere. Certè infideliter id dicebat; nam hic Author id de cibis legalibus dicit, non de carnibus. Ecce ejus verba lib. 3. tract. 6. cap. 3. dub. 1. n. 3. Probabile satis est, ait Ronacina, si Coquus, aut agroti Minister parum carnis prægustet, vel ex aliis cibis quartam tantum partem collationis serotine, sive unam, sive duas uncias sumat; hanc enim esse parvitatem materiæ, docet Diana, &c. Hæc prædictus Author.

37. Dixit denique alius, concedi ab Escobar unam unciam carnis, & hic etiam nimis infideliter adducitur; nam sic is habet in Summa Theologica, mor. tract. 1. exam. 13. de Jejunio. Num hujusmodi parvitas in esu carnis excuset a letuali? Affero cum Tannero, eam non excusare, quatenus adversari professioni fidei existimatur, qui eo cibo uteretur die Jejunij, aut prohibitionis. Hæc ille. Vides ergo cum hac scandali consideratione meritò negari ab Escobar quamlibet parvitatem in hac materia; sed si ab hac consideratione abstrahatur, nihil decernit, nec de illa, ut sic, aliquid habet.

38. Quoad ova idem puto; nam hæc multum sunt nutritiva, & à refectioe per carnes non valde dissimilia; & ego, modo nuper prædicto, ponderandum curavi ovum medioeris magnitudinis deducto cortice, atque inventum crudum, tum assatum, tum frictum, pondus duarum unciarum temper attigisse; unde collegi, quartam partem ovi esse mediam unciam, quam tamen ex carne nolimus modo n. 34. concedere Pasqualigo, & Leander quidem, qui modo eodem n. 34. concessit de carnibus solùm octavam partem uncie, concedit nunc in eodem tract. 5. disp. 5. q. 49. mediam unciam ovorum esse parvitatem materiæ, fortasse, quia aliquid plus nutritionis dari à carnibus, quam ab ovis judicavit.

39. Quoad alia lacticia, nempe caseum, butyrum, lac concederem parvitatem materiæ in calu, de quo loquuntur, Jejunii, esse dimidiam un-

am plus, minusve, quia hæc sunt minus nutritiva, quam carnes & ova.

Pluries prædictam parvitatem sumens eodem die, an violet Jejunium?

40. **I**nquires sextò. Quid de sumente pluries modicam cibi quantitatem præter solitum prandium, ac ientaculum?

41. Respondeo. Sic omninò violari Jejunium, quando scilicet ex multis parvis conficitur unum satis notabile; tunc enim omnes illæ modicæ comestiones uniuntur in ordine ad refectioem, & nutritionem notabilem corporis, quò pacto stare Jejunium non potest; sicuti solemus dicere de modicis furtis, quæ quando perveniunt ad notabile damnum proximi, consurgit furtum grave, ac mortale; idemque dicere consuevimus de modicis servitiis factis, sed multoties eodem die festo repetitis. Legite Sanchez in lib. 1. Decal. c. 4. n. 11. aliòsque citatos à Pasqualigo decis. 140.

42. Sanè olim huic nostræ doctrinæ aliquis fortasse sese opponere, sive meritò, sive immeritò potuisset; Verùm hodie SS. Alexander VII. inter cæteras propositiones damnatas, de quibus supra meminimus, hanc damnat, quæ est vigesima nona in ordine.

In die Jejunij, qui sapis modicam quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit Jejunium.

43. Dubitabis hic: Si quis habeat hunc volitionis actum, immò etiam sic exequatur. Ego volo per omnes

dies quadragesimalis Jejunij, semel tamen in die, ultra plenam meridiei refectioem, vespertinumque ientaculum, aliàs duas uncias ciborum minime prohibitorum sumere, peccatne mortaliter? Ratio dubitandi est, quia illa omnia modica uniuntur in illo actu voluntatis, & videntur facere unum quid notabile, atque adeò graviter peccaminosum.

44. Respondeo. Hunc non peccare mortaliter; nam solùm proponeret facere, & faceret diversa peccata venialia pro diversis diebus, quibus diebus cum sua particularis sit addicta obligatio, una nimirum independens ab alia, ut etiam sua propria cuiusque diei nutritio; ideò illa modica non uniuntur ad conflandam violationem ullius Jejunij. Ita Thomas Sanchez loco cit.

CAPUT VI.

De Vespertino Ientaculo permisso in die Jejunij.

De ejus Quantitate.

1. **I**nquires primò. Quandoquidem in Jejunio adhiberi licet refectunculam, sive carnulam ob sustentationem naturæ, seu ad somnum sequentis noctis conciliandum. Inquires, inquam, in qua quantitate licitè sumi illa possit?

2. Respondeo. Azor apud Pasqualigum decis. 88. ait, esse mensurandam